

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΕΙΔΙΚΕΣ

Εισάγονται με: ὅτι, ώς

Εκφέρονται με: οριστική, δυνητική οριστική, δυνητική ευκτική, ευκτική πλαγίου λόγου

Λειτουργούν ως: υποκείμενο σε απρόσωπα ρήματα ή απρ. εκφράσεις, αντικείμενο, επεξήγηση

ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΕΣ

Εισάγονται με: μή, μή ού, ὅπως μή (σπάνια)

Εκφέρονται με: υποτακτική, ευκτική πλαγίου λόγου, οριστική (σπάνια), δυνητική οριστική ή δυνητική ευκτική (σπανιότατα)

Λειτουργούν ως: υποκείμενο σε απρόσωπα ρήματα ή απρ. εκφράσεις, αντικείμενο, επεξήγηση

ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ

Εισάγονται με: ὃς, ὅστις, ὁπότερος, ὅσος, ὁπόσος, οὗος, ὁποῖος, ἡλίκος, ὀπηλίκος, ὁποδαπός, οῦ, ὅπου, οὖ, ὅποι, ὅθεν, ὁπόθεν, ἥ, ὅπῃ, ώς, ὅπως, τίς, πότερος, πόσος, ποῖος, πηλίκος, ποδαπός, πόστος, ποσταῖος, ποῦ, ποῖ, πόθεν, πῇ, πῶς, εἰ (σπάνια)

Εκφέρονται με: οριστική, δυνητική οριστική, δυνητική ευκτική, απορηματική υποτακτική, ευκτική πλαγίου λόγου

Λειτουργούν ως: υποκείμενο σε απρόσωπα ρήματα ή απρ. εκφράσεις, αντικείμενο, επεξήγηση

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ

Εισάγονται με: ὅτι, διότι, ώς, ἐπεί, ἐπειδή, ὅτε, ὁπότε, εἰ

Εκφέρονται με: οριστική, δυνητική οριστική, δυνητική ευκτική, ευκτική πλαγίου λόγου

Λειτουργούν ως: επιφρηματικός προσδιορισμός της αιτίας, επεξήγηση, υποκείμενο σε απρόσωπες εκφράσεις

ΤΕΛΙΚΕΣ

Εισάγονται με: ἵνα, ὅπως, ώς, μή

Εκφέρονται με: υποτακτική, ευκτική πλαγίου λόγου

Λειτουργούν ως: επιφρηματικός προσδιορισμός του σκοπού

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ

Εισάγονται με: ώστε, ώς, ἐφ' ὅ, ἐφ' ὅτε

Εκφέρονται με: οριστική, δυνητική οριστική, δυνητική ευκτική, ευκτική πλαγίου λόγου, απαρέμφατο

Λειτουργούν ως: επιρρηματικός προσδιορισμός του συμπεράσματος ή του σκοπού, επεξήγηση

ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΕΣ

Εισάγονται με: εἰ καὶ, ἔαν καὶ, ἀν καὶ, καὶ εἰ, καὶ ἀν, κἄν, οὐδ' εἰ, μήδ' εἰ, οὐδ' ἔαν, μήδ' ἔαν

Εκφέρονται με: οριστική, υποτακτική, ευκτική

Λειτουργούν ως: επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης

ΧΡΟΝΙΚΕΣ

Εισάγονται με: ώς, ἐπεί, ἐπειδή, ἀφ' οὗ, ἀφ' ὅτου, ἐξ οὗ, ἐξ' ὅτου, πρίν, ὅτε, ὅπότε, ἡνίκα, ὅπηνίκα, ὁσάκις, ὅποσάκις, ἐν ὥ, ἔως, ἔστε, ἄχρι, μέχρι

Εκφέρονται με: οριστική, ἀν + υποτακτική, ευκτική

Λειτουργούν ως: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου, επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου-υπόθεσης (οι χρονικούποθετικές)

ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ

Εισάγονται με: ὅς, ὅστις, ὅσπερ, ὅπότερος, ὅσος, ὅπόσος, οὗτος, ὅποῖς, ἡλίκος, ὅπηλίκος, οὗ, ὅπου, ἐνθα, οἵ, ὅποι, ὅθεν, ὅπόθεν, ἐνθεν, ἢ, ὅπη, ώς, ὅπως, ὕσπερ

Εκφέρονται με: όλες τις εγκλίσεις

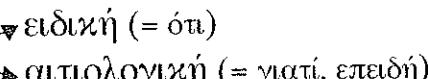
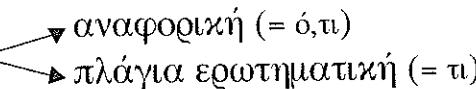
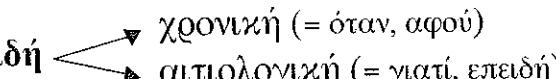
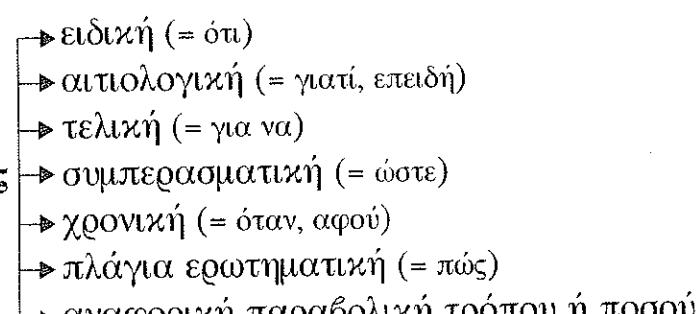
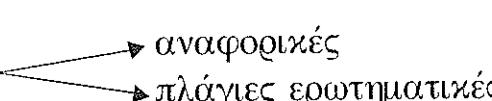
Λειτουργούν ως: υποκείμενο, αντικείμενο, επεξήγηση, κατηγορούμενο, παράθεση, επιθετικός προσδιορισμός, γενική κτητική κ.ο.κ. (οι ονοματικές), επιρρηματικός προσδιορισμός (οι επιρρηματικές)

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ στις δευτερεύουσες προτάσεις

1. Τι δηλώνουν οι βασικές εγκλίσεις στις δευτερεύουσες προτάσεις:

Οριστική	το Πραγματικό
Υποτακτική	το Προσδοκώμενο
Απορηματική Υποτακτική	την Απορία του Υποκειμένου [στις πλάγιες ερωτήσεις]
Ευκτική του πλαγίου λόγου	εξαρτάται από ρ. ιστορικού χρόνου
Δυνητική Οριστική	το Δυνατό στο παρελθόν ή το Μη πραγματικό
Δυνητική Ευκτική	το Δυνατό στο παρόν - μέλλον

2. Σύνδεσμοι που εισάγουν περισσότερες από μία δευτερεύουσες προτάσεις:

- **ὅτι** ειδική (= ότι)
αιτιολογική (= γιατί, επειδή)
- **ὅ, τι** (αναφορική αντωνυμία) αναφορική (= ό, τι)
πλάγια ερωτηματική (= τι)
- **έπει, έπειδή** χρονική (= όταν, αφού)
αιτιολογική (= γιατί, επειδή)
- **ώς** ειδική (= ότι)
αιτιολογική (= γιατί, επειδή)
τελική (= για να)
συμπερασματική (= ώστε)
χρονική (= όταν, αφού)
πλάγια ερωτηματική (= πώς)
αναφορική παραβολική τρόπου ή ποσού } το ώς εδώ είναι σύνδεσμος
- **Αναφορικές αντωνυμίες** αναφορικές
ή αναφορικά επιφρήματα πλάγιες ερωτηματικές

- **ὅπως**
  - ▼ αναφορική παραδολική τρόπου (= ὅπως)
  - πλάγια ερωτηματική (= πώς)
  - ▲ τελική (= για να)

Σημείωση: στο δίλημμα «πλάγια ερωτηματική ή τελική», η απάντηση είναι: αν η δευτερεύουσα έχει θέση Υποκειμένου – Αντικειμένου – Επεξήγησης, τότε είναι πλάγια.

- **εἰ**
  - υποθετική (= αν) [σε συντριπτική πλειοψηφία]
  - αιτιολογική (= επειδή) [με ως ψυχικού πάθους]
  - πλάγια ερωτηματική (= αν) [ως Υποκείμενο, Αντικείμενο, Επεξήγηση σε ως απορίας, γνώσης κ.ά.]

- **μή**
  - ▼ αρνητικό μόριο (= μη, δεν)
  - ενδοιαστικός σύνδεσμος (= μήπως)
  - ▲ τελικός σύνδεσμος (= για να μη)

3. Δευτερεύουσες προτάσεις σε θέση κύριας

➤ Στην αρχή περιόδου ή ημιπεριόδου οι παρακάτω σύνδεσμοι και η αναφορική αντωνυμία εισάγουν κύριες προτάσεις, αν δεν υπάρχει κύρια πρόταση.

Σύνδεσμος	Χαρακτηρισμός	Μετάφραση
ώστε	δευτερεύουσα συμπερασματική σε θέση κύριας	επομένως
έπει, ώς	δευτερεύουσα αιτιολογική σε θέση κύριας	γιατί
ὅς, ἵ, ὅ	δευτερεύουσα αναφορική σε θέση κύριας	αυτός, αυτή, αυτό

4. Δευτερεύουσες απαρεμφατικές προτάσεις

Χρονικές απαρεμφατικές	πρίν + απαρέμφατο
Συμπερασματικές απαρεμφατικές	ώστε, ώς, ἐφ' ᾧ, ἐφ' ὧ τε + απαρέμφατο
Αναφορικοσυμπερασματικές απαρεμφατικές	οἶος, ὅσος + απαρέμφατο

Βλέπε επαναληπτικές ασκήσεις στις δευτερεύουσες 172, 173, 174, 175, 176, 177